

Reflexions educatives

Entre els aspectes més formals es mantenen, per exemple, determinades declaracions de principis. Així, per exemple, en relació amb les finalitats, es pot llegir a la introducció:

“L'estudi del passat ajuda a entendre el present i a conèixer i contextualitzar les arrels culturals del país, amb la qual cosa es contribueix al procés de cohesió social i d'arrelament nacional”.

“(…) tant la geografia com la història van adreçades a unes persones que són els joves i les joves ciutadanes d'una nació (Catalunya) emmarcades en un Estat (Espanya), en una identitat genèrica (cristiano-occidental i mediterrània) dins d'un món on s'articulen d'altres cosmovisions i identitats. És per això que les característiques plurals i diverses de la nació catalana, també la seva geografia i la seva història, han de vertebrar en bona part la configuració dels continguts de l'àrea com a expressió de la identitat pròpia dins d'Espanya” (Introducció).

L'esmentada vertebració, però, es queda en paper mullat quan s'analitzen els continguts de cada curs i es comparen amb els del Real Decreto del MEC. Als quadres 1 i 2 es pot veure la comparativa de continguts segons el MEC i segons a Generalitat de Catalunya.

Com es pot comprovar la racionalitat d'una i altra programació és la mateixa. Formalment, però, la Generalitat de Catalunya abans de passar a la seqüència per cursos, presenta uns continguts seguint les pautes del currículum de la LOGSE, és a dir, dividits en procediments, fets, conceptes i sistemes conceptuals i valors, normes i actituds, la funció dels quals no s'explicita i, en la meua opinió, és més decorativa que altra cosa. També ho és el fet de seguir anomenant “objectius terminals” el que Madrid anomena “criterios de evaluación”.

Pot millorar l'ensenyament de la Història de Catalunya a la secundària obligatòria amb aquesta programació? Ho dubto. És evident que hi apareixen les grans fites històriques d'una determinada concepció de la història escolar catalana, en la qual els fets de naturalesa política i militar segueixen predominant sobre els aspectes econòmics, socials i culturals. I on el passat és molt més “interessant” que el present. Per posar un exemple ben clar d'aquesta mena de racionalitat curricular: l'explicitació de l'ensenyament de l'art antic (egipci i mesopotàmic), clàssic (grec i romà), del medieval (romànic i gòtic) o modern (renaixement, barroc) contrasta amb la pràctica desaparició de l'art del segle XX (en el tema 7 de 4t d'ESO hi consta: “L'art: de l'impressionisme a les avantguardes”).

També és evident que “l'arrelament” passa per oblidar-se dels conflictes interns (Busca/Biga, remenses, patronal/sindicats, liberals/carlins, etc...). Per deixar clar

qui és l'enemic extern. Per renunciar al protagonisme del poble i presentar una Catalunya homogènia en comptes d'una Catalunya diversa i plural i, finalment, per considerar que la Història de Catalunya ha estat gairebé sempre la Història de Barcelona (una excepció a primer: Empúries).

Sembla que, un cop més, la Generalitat ha apostat per un currículum més quantitatiu que qualitatiu. Per un ensenyament més centrat en el professorat que en l'alumnat. I encara que la Generalitat mantingui com a continguts els procediments i les normes i valors, és pràcticament inviable plantejar-los si hom pretén, a més, acabar els programes de cada curs. Personalment, em reafirmo en el que vaig escriure l'any 1994: l'actual currículum d'història i de ciències socials s'allunya molt més dels interessos i de les expectatives dels nois i de les noies de Catalunya.

Referències bibliogràfiques

ANGVIK, M. i VON BORRIES, B. *Youth and History. A comparative European Survey on Historical Consciousness and Political Attitudes among Adolescents*. Edition Korber-Stiftung. Hamburg. 1997.

BAIESI, N. i GUERRA, E. (a cura di). *Interpreti del loro tempo. Ragazze tra scena quotidiana e rappresentazione della storia*. CLUEB. Bologna. 1997.

LAUTIER, N. *À la rencontre de l'histoire*. Presses Universitaires du Septentrion. Villeneuve d'Ascq. 1997.

PAGÈS, J. *Els continguts d'història del currículum de la Generalitat: una anàlisi crítica*. «L'Avenç. Revista d'Història», 177 (1994) 49-52.

PAGÈS, J. *Ensenyar i aprendre història a l'aula*. «Perspectiva escolar», 250 (2000) 2-10.

PAGÈS, J. *Una lectura crítica del Informe de la Real Academia sobre la enseñanza de la historia*. «Cuadernos Cives de Información y Documentación», 12 (2000) 13-18.

PAGÈS, J. *¿Es necesaria una reforma del currículum de humanidades y de historia?*. «Íber», 27 (2001) 89-92.

PRATS, J. (dir.). *Los jóvenes ante el reto europeo*. Fundació “La Caixa”. Barcelona. 2001.

TUTIAUX-GUILLON, N. i MOUSSEAU, M.J. *Les jeunes et l'histoire. Identités, valeurs, conscience historique. Enquête européenne “Youth and history”*. Institut National de Recherche Pédagogique. Paris. 1998.